

בשתיקתה הסינגולרית אמנות יכולה

"הפסלים פה אינם מכריזים דבר", אומרת האוצרת. אוף, כמה שהיא צודקת // גליה יהב

★★★★★

עוד חלל חדש שנפתח הוא רוטשילד 69, הממוקם דווקא ברחוב צדוק הכהן בשכונת שבו, בצמוד למרכז לאמנות עכשווית. מדובר בבניין בן 2.5 קומות תצוגה, חצר קטנה ומרפסת חזית. את התערוכה הראשונה אצרו נועם סגל וקרולינה דולנסקה והיא מוקדשת לעבודות פיסול מישראל וצ'כיה מוזן מסוים מאוד. קשה מאוד להעניק לתערוכה ראשונה זו את מאה ימי החסד הראויים לחדש באשר הוא, משום שהאידיאולוגיה האוצרותית מקוממת כמעט בכל משפט, מייצרת פרכת או מייצגת עמדות שקשה להודות איתן.

היומרה של התערוכה היא לשפה ויואלית חדשה. לא פחות מאשר אלי"ף-בי"ת שיתפקד כ"בסיס לתקשורת בעלת משמעות שלה אופי חדש", לדברי דולנסקה. אבל אין לטעות בזימרה. לא מדובר באוונגרד קורא תיגר, אלא בדיוק בכל מה שעשוי להיות ההפך המדויק שלו. השפה והמשמעות החדשות לכאורה מורכבות מכל הישן והרע, מתשוקה לאלגנטיות, מהשמרני המתגאה

בשמרנותו בעיקשות גדולה כל כך עד שהוא משוכנע שמדובר בעמדת סירוב גאה, מעמדה נוסטלגית המתרפקת על איזו בלתי אמצעיות מטהרת בדויה ומאליטיוזם מתחנף (ואם אתם שואלים איך אליטיוזם יכול להתחנף, התשובה היא שבקלות. הוא מוכר את עצמו כגבוה בטכניקות מכירה של סוכן ביטוח בפתח החלת).

הטקסט האוצרותי רווי טינה לכל מה שרומז לקונספסואליות או לאינטלקט, להתבוננות ומודעות ביקורתית או להתייחסות לקונספט תרבותי רחב יותר מחומריות הפסל עצמו. דולנסקה מדברת על פיסול נאיבי שמתמקד באופי החומרי בלבד, וחוזרת שוב ושוב לחוסר הנחת שבמושגיות. היא מדברת על שקט וצמצום "ללא טעם לוואי של עודפת או תחוסם יתר". גם נועם סגל מדברת על סובלימטריות וטרנסננדנטליות, טכניקות פיסול מסורתיות ו"מפגש בלתי מתווך עם היפה". בייחוד ראוי להתעכב על משפט אחד: "בשתיקתה

השמות וחן. למעלה: Flower של שי צורים. למטה: עבודה של לנקה מלקוסובה

הסינגולרית אמנות יכולה להרגיש משמעות וחן באופן שמילים, טענות והכרזות רועשות לא יוכלו אי פעם להרגיש. מלבד התיאור הפשטני של הרעש והשקט כדיכוסמיים לכאורה, ובהסתת האספקט ההיסטורי או הסטטיסטי שבאמירה זו הצידה, הרי שאנו נשארים עם משמעות וחן. מדובר בשני מושגים הופכיים זה לזה, המייתרים זה את זה בהכרח. מהרעע שבו פסענו לתחומי של האחד ועברנו את ספו, הרי שנטשנו את האחר. יתרה מזאת, האחד להגיע אל האחר היא בנטישת האחר. כריכת שני המושגים זה בזה משולה לכפיית אינטימיות, מעשה שאין בו לא משמעות ולא חן, ולא משנה באילו תנאי סאונד מתבצעת הכריכה. ובכלל, איזו מילה מכוערת היא "חן" ביחס לאמנות ובכלל. היא נשמעת כמו קיצור של חננדלך. רוב העבודות

בתערוכה עונות להגדרה פיסול מסורתי, הרמטי, אנטי-מיצבי ואוטונומי, בעלות גימור מלוטש ועשוי מאוד, חלקלקות ובוהקות או משלבות תוצרי עשייה אמנותית מסורתית (יציקה, חציבה, גילוף) עם חומרי יומיום או תעשייה. הנועזות ביותר שבהן משלבות הפצים מוכנים כדי לייצר עימות אפקטיבי מבחינה צורנית וחומרית. למשל, לנקה מלקוסובה מציגה יציקת פורצלן ג'ף קונסטי-דורון רבינאית לבנה של ילדה קטנה בתחוננים וצמות, עשויה בסגנון של מיניאטורת-מדף מוגדלת. על ורועה מודבקת מדבקת קעקוע של גולגולת מיקי מאוס. אורס דירקר ביציקת שעווה של תינוק מלופף בסרט טקסטיל שחור עד שהופך למין גולם ענקי או לתינוק בתכריכים שחורים. ההתעקשות על מיושנות המסורת לשמוע קולות ועל אלגנטיות הממאנת להודות בפגימות ככוח מקבלת צביון כמעט פרודי אם סופרים את כמות הפדסטלים בתערוכה ואם שמים לב לכך שהמנעד הצבעוני כולל רק לבן, שחור וגוני בו' ואפור. גם אם סופרים את כמות ייצוגי התינוקות. כמו כל שמרן ממוצע, מתרפקות האוצרות על בדיית עבר תמים יותר

ומשכיל פחות לכאורה, מבקשות חזרה לערכים מדומיינים ולעיוורון הקרוי פשטות. אבל לא ברור מדוע הן מבקשות אחר אחרים אמנותיים אלה. האם היה בהם חוסר? האם זהו מענה פורה ביחס למחסור או תסכול עכשוויים? האם פיסול באבן או יציקות שעווה מונוליתיות ומהודרות מחוברים לאיזה זרם תתי-קרקעי הרוחש תחת האימות, הוועות, החרדות והפנטזיות הנוכחיות? אולי בהקשר תצוגה אחר חלק מן העבודות היו מתקבלות כמשכנעות יותר, אבל בהקשר הנוכחי הן מתקבלות כשבויות. לא רק האידאולוגיה האוצרותית שובה אותן, אלא אפילו החלל החדש עצמו. באופן שקשה לשים עליו את האצבע, הסיוך (העשוי מדי או הלא מספיק עשוי, לא ברור) הופך את המבנה למין מחנה צבאי. אולי תורמים לכך גם החלונות המסורגים והעציצים המצופפים בפנינת החצר מרוצפת החצץ. העבודות נטולות החיים נראות, לפיכך, כמעין אבנים להתוויית מסלולים, והתערוכה כולה כמחסה מעצר לפסלים.

התערוכה "בלאט" מוצגת ברוטשילד 69, צדוק הכהן 13, עד 13.11

